

Rolnummer 5135
Arrest nr. 36/2012 van 8 maart 2012

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 515 van het Gerechtelijk Wetboek, gesteld door de Raad van State.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters M. Bossuyt en R. Henneuse, en de rechters E. De Groot, L. Lavrysen, A. Alen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, J. Spreutels, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul en F. Daoût, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter M. Bossuyt,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging*

Bij arrest nr. 212.379 van 4 april 2011 in zake Leo Haeldermans en anderen tegen de Belgische Staat, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 12 april 2011, heeft de Raad van State de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 515 van het Gerechtelijk Wetboek de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, doordat in artikel 515 van het Gerechtelijk Wetboek voor het bepalen van het aantal gerechtsdeurwaarders per arrondissement geen wettelijke criteria zijn voorgeschreven, terwijl in artikel 31 van de wet van 25 ventôse jaar XI op het notarisambt wel wettelijke criteria zijn vastgelegd om het aantal notarissen per gerechtelijk arrondissement te bepalen, zodat de wetgever openbare en ministeriële ambtenaren op ongelijke wijze heeft behandeld ? ».

Memories zijn ingediend door :

- Leo Haeldermans, Régine Smeets, Etienne Stas, Luc Beckers, Guy Gemis, Peter Theuwis, Bart Vyt, Leo Donne en Herman Goeyens, allen woonplaats kiezend te 3500 Tongeren, de Schiervellaan 23;

- Paul Bruloot, wonende te 8820 Torhout, Bassinstraat 1;

- de Ministerraad.

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- Paul Bruloot;

- de Ministerraad.

Op de openbare terechtzitting van 14 februari 2012 :

- zijn verschenen :

. Mr. H. Lamon, advocaat bij de balie te Hasselt, voor Leo Haeldermans en anderen;

. Mr. J. Vanhove, advocaat bij de balie te Gent, *loco* Mr. M. Maus, advocaat bij de balie te Brugge, voor Paul Bruloot;

. Mr. B. Martel *loco* Mr. P. Hofströssler, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers E. De Groot en P. Nihoul verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschied*

De Raad van State, afdeling bestuursrechtspraak, dient zich uit te spreken over een beroep tot nietigverklaring van het koninklijk besluit van 26 april 2009 tot bepaling van het aantal gerechtsdeurwaarders per gerechtelijk arrondissement, ingesteld door Leo Haeldermans, Régine Smeets, Etienne Stas, Luc Beckers, Guy Gemis, Peter Theuwis, Bart Vyt, Leo Donne en Herman Goeyens, gerechtsdeurwaarders in het arrondissement Tongeren (hierna : de verzoekende partijen voor het verwijzende rechtscollege).

Bij het bestreden koninklijk besluit wordt het aantal gerechtsdeurwaarders in het arrondissement Tongeren verhoogd van tien tot dertien.

De verzoekende partijen voeren onder meer aan dat artikel 515 van het Gerechtelijk Wetboek, naar luid waarvan de Koning, na het inwinnen van bepaalde adviezen, het aantal gerechtsdeurwaarders per arrondissement bepaalt, niet bestaanbaar is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, doordat die bepaling de Koning een discretionaire bevoegdheid verleent zonder zelf de nadere criteria te bepalen op grond waarvan het aantal gerechtsdeurwaarders per arrondissement moet worden vastgesteld, terwijl de wetgever dit voor andere ministeriële ambtenaren, met name de notarissen, wel heeft gedaan. Zij verzoeken de Raad van State daarover een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof.

De Belgische Staat is van oordeel dat de gesuggereerde prejudiciële vraag niet aan het Hof dient te worden gesteld, enerzijds, omdat het Hof niet bevoegd is om zich uit te spreken over de bestaanbaarheid van een wetsbepaling met de bevoegdheidsverdeling tussen de wetgevende en de uitvoerende macht en, anderzijds, omdat artikel 515 van het Gerechtelijk Wetboek klaarblijkelijk de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet schendt omdat de gerechtsdeurwaarders en de notarissen niet vergelijkbaar zijn.

De Raad van State oordeelt dat de gesuggereerde vraag betrekking heeft op de bestaanbaarheid van artikel 515 van het Gerechtelijk Wetboek met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, en dus niet op de vraag of de wetgever aan de Koning een te ruime discretionaire bevoegdheid heeft verleend. Bovendien oordeelt hij dat niet met zekerheid kan worden vastgesteld dat de notarissen en de gerechtsdeurwaarders, ten aanzien van artikel 515 van het Gerechtelijk Wetboek, niet-vergelijkbare categorieën zijn. Hij acht het vervolgens aangewezen de bovenvermelde prejudiciële vraag te stellen aan het Hof.

III. *In rechte*

- A -

Ten aanzien van het belang van de tussenkomende partij

A.1. Paul Bruloot wenst tussen te komen in de procedure voor het Hof. Hij motiveert zijn belang bij de tussenkomst door erop te wijzen dat hij, als gerechtsdeurwaarder in het gerechtelijk arrondissement Brugge, een beroep tot nietigverklaring heeft ingediend bij de Raad van State, gericht tegen het koninklijk besluit van 26 april 2009 tot bepaling van het aantal gerechtsdeurwaarders per gerechtelijk arrondissement, waarbij hij, onder meer, de schending van het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie heeft aangevoerd, doordat artikel 515 van het Gerechtelijk Wetboek geen criteria bevat op grond waarvan de Koning het aantal gerechtsdeurwaarders per arrondissement dient te bepalen, terwijl artikel 31 van de wet van 25 ventôse jaar XI op het notarisambt wel voorziet in criteria op grond waarvan de Koning het aantal notarissen per gerechtelijk arrondissement dient te bepalen. Hij beklemtoont daarbij dat in het auditoraatsverslag erop wordt gewezen dat er reeds een prejudiciële vraag betreffende die problematiek aanhangig is bij het Hof en dat ervoor zou kunnen worden geopteerd het antwoord van het Hof op die vraag af te wachten. Hij meent dat daaruit voldoende blijkt dat hij belang heeft bij zijn tussenkomst in de procedure voor het Hof.

Ten aanzien van de bevoegdheid van het Hof

A.2.1. De Ministerraad is van oordeel dat het Hof niet bevoegd is om kennis te nemen van de prejudiciële vraag, omdat die vraag de verhouding tussen de wetgevende en de uitvoerende macht betreft. Uit de rechtspraak van het Hof (meer bepaald de arresten nrs. 151/2003, 114/2007, 154/2007 en 56/2010) leidt hij af dat het Hof niet bevoegd is om die verhouding te beoordelen in de gevallen waarin een residuaire aangelegenheid - en dus niet een aan de wetgevende macht voorbehouden aangelegenheid - in het geding is.

Hij meent daarbij dat de aangelegenheid die het voorwerp uitmaakt van de in het geding zijnde bepaling niet een aan de wetgevende macht voorbehouden aangelegenheid betreft.

A.2.2. De Ministerraad betwist het oordeel van de Raad van State dat de prejudiciële vraag de bestaanbaarheid van de in het geding zijnde bepaling met het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie betreft, en niet de verhouding tussen de wetgevende en de uitvoerende macht. Hij meent dat de grieven van de verzoekende partijen voor het verwijzende rechtscollege niet verschillen van de grieven die werden aangevoerd in de zaken waarin het Hof zich onbevoegd heeft verklaard. De verzoekende partijen voor het verwijzende rechtscollege zouden zich meer bepaald gegriefd voelen doordat de in het geding zijnde bepaling geen criteria bevat op grond waarvan de Koning het aantal gerechtsdeurwaarders per arrondissement dient te bepalen. De omstandigheid dat de prejudiciële vraag betrekking heeft op de verhouding tussen de wetgevende en de uitvoerende macht in twee verschillende aangelegenheden (gerechtsdeurwaarders en notarissen), zou te dezen niet tot een andere conclusie betreffende de onbevoegdheid van het Hof kunnen leiden. De Ministerraad meent ten slotte dat de onbevoegdheid van het Hof ook kan worden afgeleid uit het arrest nr. 193/2006 van 5 december 2006, waarin het Hof zou hebben geoordeeld dat de toekenning, door de wetgever, van een ruime discretionaire bevoegdheid aan de uitvoerende macht in een aangelegenheid die niet door de Grondwet aan de wetgever wordt voorbehouden, op zich geen schending van het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie uitmaakt, omdat, behoudens controle door de ter zake bevoegde rechter, moet worden aangenomen dat die discretionaire bevoegdheid wordt uitgeoefend met inachtneming van alle hogere rechtsnormen, met inbegrip van het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie zelf.

A.3. Paul Bruloot meent dat het Hof wel degelijk bevoegd is om kennis te nemen van de prejudiciële vraag en wijst erop dat ook de Raad van State die mening toegedaan is. Hij is van oordeel dat de arresten van het Hof waar de Ministerraad naar verwijst om de onbevoegdheid van het Hof te beargumenteren, betrekking hadden op situaties die fundamenteel verschillen van de huidige prejudiciële vraag, meer bepaald doordat het Hof in die zaken uitdrukkelijk werd gevraagd zich uit te spreken over de bestaanbaarheid van een wetskrachtige bepaling met de bevoegdheidsverdeling tussen de wetgevende en de uitvoerende macht. In het enige arrest waarin dat niet het geval was, en waarin het Hof zich diende uit te spreken over een verschil in behandeling, meer bepaald het arrest nr. 193/2006, heeft het Hof zich niet onbevoegd geacht. Het heeft weliswaar geoordeeld dat de desbetreffende regeling bestaanbaar was met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, maar de feitelijke en juridische omstandigheden van die zaak verschillen volgens hem van die van de huidige zaak, zodat uit dat arrest op dat vlak geen conclusies zouden kunnen worden getrokken voor de huidige zaak. Hij verwijst bovendien naar het arrest nr. 174/2006, waarin het Hof zou hebben geoordeeld dat, wanneer een aangelegenheid door de Grondwet niet is voorbehouden aan de wetgever, het aan de wetgever staat om te beslissen of hijzelf de materie regelt, dan wel of hij dat opdraagt aan de uitvoerende macht, zij het dat die keuze niet kennelijk onredelijk mag zijn. Hij wijst er ook op dat de Raad van State, afdeling wetgeving, in zijn adviezen doorgaans beklemtoont dat ook in de aangelegenheden die niet aan de wetgever zijn voorbehouden door de Grondwet, de essentiële aspecten van de regeling door de wetgever moeten worden geregeld.

Ten gronde

A.4. Indien het Hof van oordeel zou zijn dat het bevoegd is om kennis te nemen van de prejudiciële vraag, meent de Ministerraad dat de notarissen en de gerechtsdeurwaarders niet vergelijkbaar zijn, omdat, ofschoon het in beide gevallen om openbare en ministeriële ambtenaren gaat, hun taken wezenlijk verschillen: de gerechtsdeurwaarders verlenen medewerking aan de uitvoering van de openbare dienst van het gerecht, terwijl de notarissen hun ambt voornamelijk uitoefenen in het kader van private belangen. Hij verwijst daarbij naar het arrest nr. 109/2001 van 20 september 2001 van het Hof, waaruit hij afleidt dat de gerechtsdeurwaarders en de notarissen naar het oordeel van het Hof wezenlijk verschillende functies uitoefenen. Hij wijst erop dat het Hof in dat arrest heeft geoordeeld dat de omstandigheid dat het in beide gevallen om een vrij beroep gaat, geen

gelijkwaardigheid van statuut vereist. Hij verwijst eveneens naar het arrest nr. 149/2008 van 30 oktober 2008, waarin het Hof zou hebben geoordeeld dat de notarissen over een ruimere en meer gediversifieerde ervaring beschikken dan de gerechtsdeurwaarders. Hij verwijst ook naar een arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 24 mei 2011 (C-47/08), waarin zou zijn geoordeeld dat de notarissen niet rechtstreeks en specifiek met de uitoefening van het openbaar gezag zijn bekleed. Hij meent ten slotte dat de niet-vergelijkbaarheid van beide categorieën blijkt uit het feit dat zij zich niet in een onderlinge concurrentiële verhouding bevinden en uit het feit dat er tussen beide ambten een absolute onverenigbaarheid bestaat.

A.5.1. De verzoekende partijen voor het verwijzende rechtscollege zijn van oordeel dat de notarissen en de gerechtsdeurwaarders wel degelijk vergelijkbaar zijn, omdat ze beiden als dragers van het overheidsgezag ministeriële ambtenaren zijn, belast met het waarborgen van de betrouwbaarheid van de akten waarvoor hun optreden is vereist. Ze zijn beiden ook beoefenaars van een vrij beroep. Bovendien zijn zij beiden onderworpen aan regels die afwijken van die welke van toepassing zijn op de zelfstandige beroepen en op de andere vrije beroepen. Meer bepaald komt het aan de overheid toe het aantal notarissen en het aantal gerechtsdeurwaarders vast te stellen, ze te benoemen en de tarieven vast te stellen van de akten die zij opstellen. De verzoekende partijen voor het verwijzende rechtscollege verwijzen daarbij naar de arresten nrs. 54/2000 en 109/2001 van het Hof.

A.5.2. De verzoekende partijen voor het verwijzende rechtscollege zetten uiteen dat het Hof, in zijn arrest nr. 109/2001, heeft geoordeeld dat, voor wat betreft de beoordeling van de wettelijke pensioenleeftijd van de notarissen en de gerechtsdeurwaarders, het om wezenlijk verschillende functies gaat en dat de omstandigheid dat het in beide gevallen om een vrij beroep gaat, na benoeming door de uitvoerende macht, geen gelijkwaardigheid van statuut vereist. Zij menen echter dat de huidige prejudiciële vraag verschilt van die zaak, doordat de vergelijking tussen beide categorieën dient te gebeuren ten aanzien van de vaststelling van het aantal standplaatsen, wat te maken heeft met de instroom tot het ambt. Dit zou verschillen van de pensioenleeftijd doordat bij die leeftijd de aard van de opdracht in rekening moet worden gebracht. Bij het bepalen van het aantal standplaatsen zouden de notarissen en de gerechtsdeurwaarders vergelijkbare categorieën zijn. De vraag die te dezen dient te worden beantwoord, heeft volgens de verzoekende partijen voor het verwijzende rechtscollege meer bepaald betrekking op de gelijkwaardigheid van de economische, demografische en commerciële omstandigheden waarin de gerechtsdeurwaarders en de notarissen hun ambt dienen uit te oefenen. Zij wijzen erop dat de wet voor beide categorieën niet alleen een bescherming van het ambt en van bepaalde ambtsdaden in het leven roept, maar ook een belangrijke territoriale bescherming, alsmede een wettelijk gewaarborgde beperking van het aantal ambtenaren binnen hun ambtsgebied. In die zin zouden de operationele situaties waarin beide categorieën dienen te functioneren vrij goed inwisselbaar zijn en zou hun situatie hen in normale omstandigheden toelaten aan planning op lange termijn te doen bij de uitbouw van hun ambtspraktijk.

A.6. Paul Bruloot meent eveneens dat de notarissen en de gerechtsdeurwaarders te dezen voldoende vergelijkbaar zijn, wat ook zou blijken uit het arrest nr. 109/2001 van het Hof. Hij is van oordeel dat de Ministerraad dat arrest verkeerd interpreteert. De overwegingen die die laatste aanhaalt, zouden geen betrekking hebben op de vergelijkbaarheid, maar op de verantwoording van het verschil in behandeling dat in die zaak ter discussie stond. Hij is ook van mening dat dat verschil in behandeling van een andere aard is dan het verschil in behandeling dat te dezen dient te worden beoordeeld. Hij is dezelfde mening toegedaan voor wat het arrest nr. 149/2008 betreft.

A.7.1. Indien het Hof van oordeel zou zijn dat de vergelijkbaarheid van beide categorieën vaststaat, meent de Ministerraad dat het verschil in behandeling redelijk is verantwoord, vermits het bevolkingsaantal van een arrondissement voor het ambt van gerechtsdeurwaarder minder determinerend is dan voor het ambt van notaris. Terwijl de gerechtsdeurwaarder in hoofdzaak optreedt in het kader van gerechtelijke procedures, heeft de notaris tot taak het verschaffen van rechtszekerheid aan diverse privaatrechtelijke wilsuitingen.

A.7.2. De Ministerraad meent ook dat de tijdsgeest waarin de respectieve regelingen tot stand zijn gekomen een belangrijke rol heeft gespeeld. De wet van 25 ventôse jaar XI op het notarisambt werd aangenomen in de nasleep van de Franse Revolutie, die was gekenmerkt door een groot wantrouwen ten aanzien van de Koning. Daarom werd de Koning weliswaar gemachtigd om het aantal notarissen per departement te bepalen, maar werd die machtiging aan beperkingen onderworpen in de vorm van een wettelijk criterium geënt op het aantal inwoners per departement. Ten tijde van het opstellen van het Gerechtelijk Wetboek heerste er volgens de Ministerraad een heel andere opvatting over de scheiding der machten, en inzonderheid over de verhouding tussen de wetgevende en de uitvoerende macht.

A.7.3. De Ministerraad is van oordeel dat de beleidsvrijheid van de Koning bij het bepalen van het aantal notarissen en gerechtsdeurwaarders op dit ogenblik niet zodanig verschilt als de verzoekende partijen voor het verwijzende rechtscollege laten uitschijnen. Hij verwijst daarbij naar het arrest nr. 157.859 van 24 april 2006 van de Raad van State, waaruit hij afleidt dat de Koning bij het bepalen van het aantal notarissen niet automatisch gebonden is door de bevolkingsaantallen per kanton of gemeente, en aldus eveneens over een ruime beleidsvrijheid beschikt.

A.7.4. De Ministerraad meent vervolgens dat de verzoekende partijen voor het verwijzende rechtscollege geen kennelijk onevenredige gevolgen aanvoeren die pertinent zijn. Het enige wat zij aanvoeren is dat de Koning nooit toelichting zou hebben gegeven bij de criteria die hij heeft gehanteerd. De Ministerraad is van oordeel dat daaruit blijkt dat een eventueel verschil in behandeling niet zou voortvloeien uit de bestreden bepaling zelf, maar wel uit de criteria die worden gehanteerd om het aantal gerechtsdeurwaarders vast te stellen. Nochtans heeft de Raad van State, in zijn verwijzingsarrest, geoordeeld dat de Koning bij de uitoefening van zijn discretionaire beoordelingsbevoegdheid binnen de grenzen van de redelijkheid is gebleven.

A.7.5. Ten slotte meent de Ministerraad dat de beoordelingsruimte die de Koning op grond van de in het geding zijnde bepaling heeft, Hem toelaat om een getrouwe en aan de reële noden aangepaste verhoging van het aantal gerechtsdeurwaarders door te voeren. Vermits het ambt van gerechtsdeurwaarder onderhevig is aan wijzigingen, is een flexibele regeling, volgens hem, te verkiezen boven wettelijke criteria. Die flexibele regeling leidt volgens hem overigens niet tot willekeur, vermits de wet voorziet in bepaalde beperkingen en bovendien voorschrijft dat de Koning het aantal gerechtsdeurwaarders slechts kan bepalen nadat hij bepaalde instanties om advies heeft gevraagd. Bovendien kunnen de door de Koning genomen besluiten aan het oordeel van de Raad van State worden voorgelegd.

A.8. De verzoekende partijen voor het verwijzende rechtscollege zijn van oordeel dat de in het geding zijnde bepaling met zich meebrengt dat de gerechtsdeurwaarders een veel geringere rechtszekerheid genieten dan de notarissen. De beslissingen van de Koning zouden voor de notarissen voorzienbaar zijn, terwijl dat niet het geval zou zijn voor de gerechtsdeurwaarders. Voor dat verschil in behandeling bestaat er volgens de verzoekende partijen voor het verwijzende rechtscollege geen verantwoording. Noch de parlementaire voorbereiding van de in het geding zijnde bepaling, noch die van de wet van 25 ventôse jaar XI op het notarisambt zou een verantwoording bevatten met betrekking tot dat verschil in behandeling.

A.9.1. Paul Bruloot is eveneens van oordeel dat voor het in het geding zijnde verschil in behandeling geen verantwoording bestaat. Hij erkent dat het inhoudelijke takenpakket van de notarissen en de gerechtsdeurwaarders verschilt, zodat een verschil in behandeling op het vlak van hun ambtelijk statuut in bepaalde omstandigheden aanvaardbaar kan worden geacht, maar beklemtoont dat de operationele werking van beide ambten, alsook de investeringen die vereist zijn voor de uitbouw van een kantoor amper te onderscheiden zijn, zodat er op dat vlak geen verschillen in behandeling in het leven zouden kunnen worden geroepen. Hij beargumenteert zijn standpunt op een vergelijkbare wijze als de verzoekende partijen voor het verwijzende rechtscollege. Hij voegt eraan toe dat bij het aannemen van de wet van 4 mei 1999 tot wijziging van de wet van 25 ventôse jaar XI op het notarisambt, het behoud van de desbetreffende wettelijke criteria werd gemotiveerd. Een soortgelijke motivatie zou echter ontbreken voor de gerechtsdeurwaarders. Er zou aldus geen wettig doel voorhanden zijn, laat staan dat het onderscheid pertinent en evenredig zou kunnen zijn. De doelstelling die de Ministerraad aanhaalt, zou het verschil in behandeling op het vlak van de rechtszekerheid niet kunnen verantwoorden. Bovendien zou de Ministerraad de taak van de notarissen te eng invullen, zodat zijn argumentatie op het vlak van de verantwoording van het verschil in behandeling mank zou lopen. Hij is ook van oordeel dat de Ministerraad verkeerdelijk voorstelt dat de Koning een allesomvattende beleidsvrijheid heeft bij het bepalen van het aantal notarissen per arrondissement. In het door de Ministerraad aangehaalde arrest nr. 157.859 van de Raad van State, zou die laatste enkel hebben gesteld dat de Koning over een ruime beleidsvrijheid beschikt wat de spreiding van de notarissen binnen een arrondissement betreft.

A.9.2. Hij beklemtoont nog dat hij niet betoogt dat de in het geding zijnde bepaling dient te voorzien in criteria die identiek zijn aan die welke zijn vervat in artikel 31 van de wet van 25 ventôse jaar XI op het notarisambt, maar wel dat die bepaling objectieve criteria dient te bevatten om te voorkomen dat een verschil in behandeling in het leven wordt geroepen tussen de gerechtsdeurwaarders en de notarissen op het vlak van de rechtszekerheid.

A.10. De Ministerraad antwoordt dat de argumentatie van de verzoekende partijen voor het verwijzende rechtscollege en van Paul Bruloot erop neerkomt dat de gerechtsdeurwaarders minder rechtszekerheid genieten dan de notarissen. Hij meent evenwel dat er op dat vlak geen verschil in behandeling is, vermits ook de wet op

het notarisambt wijzigingen kan ondergaan. Er kan volgens hem niet staande worden gehouden dat een notaris de waarborg heeft dat het aantal notarissen en de criteria op basis waarvan het aantal notarissen wordt bepaald, ongewijzigd zullen blijven, laat staan dat dit het geval zou zijn gedurende zijn hele loopbaan. Noch de notarissen, noch de gerechtsdeurwaarders hebben volgens de Ministerraad een recht op de onveranderlijkheid van de criteria die in aanmerking worden genomen om het aantal ambtsdragers te bepalen. Uit het loutere feit dat de Koning de criteria bepaalt aan de hand waarvan het aantal gerechtsdeurwaarders wordt vastgesteld, kan volgens de Ministerraad niet worden afgeleid dat rechtsonzekerheid in het leven wordt geroepen. Hij wijst erop dat door het feit dat de Koning advies dient te vragen aan bepaalde instanties, de gerechtsdeurwaarders perfect op de hoogte konden zijn van de geplande wijzigingen en de gehanteerde criteria, zodat te dezen niet zou kunnen worden beweerd dat de criteria onvoorzienbaar waren.

- B -

B.1.1. Artikel 515 van het Gerechtelijk Wetboek, zoals gewijzigd bij de wetten van 26 februari 1981 en 6 april 1992, bepaalt :

« De Koning bepaalt het aantal gerechtsdeurwaarders per arrondissement, nadat hij het advies heeft ingewonnen van de procureur-generaal bij het hof van beroep, van de procureur des Konings, van de vaste raad van de Nationale Kamer en van de raad van de arrondissementskamer van de gerechtsdeurwaarders.

In het door de Koning bepaalde aantal gerechtsdeurwaarders zijn zij die de ouderdom van 70 jaar hebben overschreden, niet inbegrepen.

Indien er meer gerechtsdeurwaarders in functie zijn dan het getal dat door de Koning is bepaald, geschiedt de vermindering tot laatstbedoeld getal slechts bij overlijden, ontslag of afzetting ».

B.1.2. Artikel 31 van de wet van 25 ventôse jaar XI op het notarisambt, zoals vervangen bij de wet van 10 oktober 1967 en gewijzigd bij de wetten van 9 april 1980 en 4 mei 1999, bepaalt :

« Het getal en de spreiding van de notariskantoren evenals de standplaatsen worden door de Koning derwijze bepaald dat er niet meer dan één notaris is :

a. per 5 000 inwoners in de gerechtelijke arrondissementen met minder dan 75 000 inwoners;

b. per 6 000 inwoners in de gerechtelijke arrondissementen met minder dan 150 000 en meer dan 75 000 inwoners;

c. per 7 000 inwoners in de gerechtelijke arrondissementen met minder dan 250 000 en meer dan 150 000 inwoners;

d. per 9 000 inwoners in de gerechtelijke arrondissementen met meer dan 250 000 inwoners.

Vermindering van het aantal plaatsen met toepassing van het voorgaande lid geschiedt naargelang van de vacatures; een plaats die openvalt in een arrondissement waar het aantal hoger is, kan evenwel niet worden opgeheven dan op eensluidend en met redenen omkleed advies van de tuchtkamer en van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg. Die adviezen moeten ingewonnen telkens wanneer er een plaats openvalt en binnen een termijn van één maand na de aanvraag worden uitgebracht.

Het aantal ingevulde plaatsen per gerechtelijk arrondissement kan nooit minder bedragen dan het aantal plaatsen bepaald met toepassing van het eerste lid, verminderd met één.

De geassocieerde notarissen, die geen titularis zijn, worden niet begrepen onder het aantal notarissen dat in de voorgaande leden wordt vastgesteld.

Voor de bepaling van het aantal notarissen worden de gerechtelijke arrondissementen Verviers en Eupen geacht maar één arrondissement te vormen ».

B.2. Het Hof wordt gevraagd of artikel 515 van het Gerechtelijk Wetboek bestaanbaar is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, doordat die bepaling geen criteria bevat aan de hand waarvan de Koning het aantal gerechtsdeurwaarders per gerechtelijk arrondissement dient te bepalen, terwijl artikel 31 van de wet van 25 ventôse jaar XI op het notarisambt wel voorziet in criteria aan de hand waarvan de Koning het aantal notarissen per gerechtelijk arrondissement dient te bepalen.

B.3. In tegenstelling tot wat de Ministerraad beweert, wordt het Hof niet gevraagd om de in het geding zijnde bepaling te toetsen aan de regels die de bevoegdheidsverdeling tussen de wetgevende en de uitvoerende macht beheersen, maar wel aan de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre de in die bepaling vervatte machtiging aan de Koning anders is geformuleerd dan de in artikel 31 van de wet van 25 ventôse jaar XI op het notarisambt vervatte machtiging.

Het Hof is bevoegd om kennis te nemen van de prejudiciële vraag.

B.4. De gerechtsdeurwaarders en de notarissen vormen te dezen voldoende vergelijkbare categorieën, vermits zij beiden ministeriële ambtenaren zijn die een vrij beroep uitoefenen en vermits de wetgever voor beide categorieën heeft voorzien in een beperking van het aantal ambtenaren per gerechtelijk arrondissement.

B.5. Met artikel 515 van het Gerechtelijk Wetboek machtigt de wetgever de Koning tot het bepalen van het aantal gerechtsdeurwaarders per gerechtelijk arrondissement.

Dit betreft geen aangelegenheid die door de Grondwet aan de wet is voorbehouden.

B.6.1. In aangelegenheden die niet door de Grondwet aan de wet zijn voorbehouden staat het in beginsel aan de wetgever om te beslissen of hijzelf die aangelegenheid regelt, dan wel of hij het aan de uitvoerende macht overlaat om een regeling vast te stellen. Het staat in beginsel eveneens aan de wetgever om in die aangelegenheden te beoordelen of zulk een machtiging aan de uitvoerende macht al dan niet aan beperkingen dient te worden onderworpen.

B.6.2. Het Hof zou dergelijke keuzes van de wetgever in het kader van een toetsing aan de artikelen 10 en 11 van de Grondwet enkel kunnen afkeuren indien ze kennelijk onredelijk zouden zijn of op onevenredige wijze afbreuk zouden doen aan de rechten van de daarbij betrokken personen.

B.7. De gerechtsdeurwaarders en de notarissen oefenen wezenlijk verschillende functies uit, waarbij de eersten niet tot hoofdopdracht hebben juridische akten op te stellen die betrekking hebben op de aangelegenheden waarvoor de laatsten bevoegd zijn, maar wel hun medewerking te verlenen aan de uitvoering van de openbare dienst van het gerecht.

Gelet op de verschillende aard van de functies, is het niet kennelijk onredelijk dat de in artikel 515 van het Gerechtelijk Wetboek aan de Koning verleende machtiging niet op gelijksoortige wijze is geformuleerd als de machtiging vervat in artikel 31 van de wet van 25 ventôse jaar XI op het notarisambt. De wetgever vermocht te oordelen dat de uitvoering van de openbare dienst van het gerecht waaraan de gerechtsdeurwaarders deelnemen, kan afhangen van omstandigheden die meer kunnen veranderen dan die met betrekking tot het opstellen van juridische akten, hetgeen tot de bevoegdheid van de notarissen behoort, zodat het aantal van de eerstgenoemden soepeler moet kunnen worden vastgesteld dan het aantal van de laatstgenoemden. De omstandigheid dat het in beide gevallen om ministeriële ambtenaren gaat die een vrij beroep uitoefenen, vereist op zich geen gelijkwaardigheid met betrekking tot de wijze waarop de wetgever bij het regelen van de desbetreffende beroepen gebruik maakt van de hem toekomende - in B.6.1 omschreven - beoordelingsbevoegdheid.

B.8. De in het geding zijnde bepaling leidt evenmin tot een onevenredige beperking van de rechten van de gerechtsdeurwaarders. In tegenstelling tot wat de verzoekende partijen voor het verwijzende rechtscollege en de tussenkomen partij beweren, komt de rechtszekerheid van de gerechtsdeurwaarders op zich niet in het gedrang door een wettelijke bepaling die de Koning een discretionaire bevoegdheid verleent betreffende het bepalen van het aantal gerechtsdeurwaarders per gerechtelijk arrondissement.

In dat verband moet worden opgemerkt dat, wanneer een wetgever een machtiging verleent, aangenomen dient te worden - behoudens aanwijzingen in de tegenovergestelde zin - dat hij de gemachtigde enkel de bevoegdheid verleent om die machtiging aan te wenden in overeenstemming met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet en in overeenstemming met het rechtszekerheidsbeginsel. Het staat aan de administratieve en aan de justitiële rechter na te gaan in welke mate de gemachtigde de hem toegekende machtiging te buiten zou zijn gegaan.

B.9. De prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 515 van het Gerechtelijk Wetboek schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op de openbare terechtzitting van 8 maart 2012.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

M. Bossuyt